

S
781.16xb) i/

zem

S

**PASAULES
BRĪVO
LATVIEŠU**

**DZIESMU
DIENAS**

MINSTERĒ, VĀCIJĀ
1984. gadā no 31. VII līdz 5. VIII

LATVIJAS VALSTS
BIBLIOTĒKA
92-000

„Halle Münsterland“
sestdien, 4. augustā, plkst. 13.30

TAUTAS DEJU LIELUZVEDUMS

PROGRAMMA

APAĻDANCIS

Ar dažiem apļa mešanas paņēmieniem dārziņa dalībnieki izsaka savas saistības vienam ar otru un pakļaujas kopībai.

ROTAĻAS**GAN', GAN' ZIRDZIŅUS**

Kamēr citos rotaļu variantos, kā *Kaza un vilks*, vai *Saule un mēness*, kopība (dārziņš) aizsargā individu, šai rotaļā indivīds (gans) mēģina aizsargāt pārējos, bet pārējie kā „čūskas aste“ seko „čūskas galvas“ kustībām.

ES UZKĀPU KALNIŅĀ

Nesenā pagātnē radusies sabiedriska rotaļa ar ziņģēm tuvu melodiju un saturu.

DANCO LĀCI

Jaunāku laiku dejas norise ar vecu motīvu no senām ķekatu ieražām, proti, lāča kustību atdarināšana.

PATAIS' MANIM BĀLELIŅI

Rotaļā attēlota kulšana ar sprigūļiem. Kulšanas laikā puīši noskata savu izredzēto pēc darba tikuma un izveicības.

VISI CEĻI GUNIEM PILNI

Rinda — tas ir cilvēka mūžs. Divas rindas atveido dzīves ceļu, kas pilns ciešanu, taču tur var arī atrast laimi. Rotaļas tekstā izsacīta vēlēšanās, lai kāds stāvētu blakus, jo tikai kopā ejot var pārdzīvot. Domājams, ka maģiskos nolūkos teksts vietām tišām kropļots.

ETNOGRĀFISKĀS DEJAS**APAĻAIS MĒNESS**

Ar šo deju senajā Kursā esot ievadīta izpriecās daļa godībās un tajā piedalījušies visi viesi. Tā tād uzskatāma kā sava veida „tautas polonēze“.

SUDMALIŅAS

No senākās kulšanas darbības attēlošanas, kas redzama rotaļā *Patais' manim bāleliņi*, šai dejas variantā vairs atlicis tikai darba simbols dekoratīvu dzirnavu spārnu attēlojumā.

JAUNAIS STŪRIS**VECPUIŠU DANCIS****DRĪZIŅŠ**

Bildināšanas un meitu un puīšu attiecību motīvi ir acīmredzama šo deju sastāvdaļa. Paŗu, pretpaŗu, sievu un viru darbībā, dažādajos aptvērīenos, ŷestos un mūzikā attēlojamas tuvināšanās dažādās pakāpes.

JAUNRADES DEJAS**MUNSTURIS**

Jēkaba Ŷibura choreografija.
Izpilda deĶotāji no Dienvidamerikas.

ALKU DEJA

Skaidrītes Darius choreografija.
Izpilda deĶotāji no Austrālijas.

Dziesmu dienu rīkotāji lūdz skatītājus sarīkojumu laikā neatstāt savas vietas un nelietot zībsni fotografēĶot vai filmēĶot.

SEŠI MAZI BUNDZENIEKI

Viktora Griguļa choreografija.
Izpilda dejotāji no Eiropas.

SPĪDEKLIS

Edvina Kalviņa choreografija.
Izpilda dejotāji no Ziemeļamerikas.

PĀRU DEJAS

Vēlēšanās noskatīties sev piemērotu partneri, tuvināties un pieskarties izmeklētam cilvēkam, veido galveno pamatu aizrautīgai lēkšanai, griešanai un izteiksmes intensitātei.

ALSUŅĪETIS

Alsungas ķekatknieku deja. Esot senāk dejota maskās.

PĒRKONĪTIS

Atdarīnot pērkona ducināšanu, to pašu sauc palīgā. Šai dejā saglabājies senais paņēmiens troksni taisīt, lai atvairītu ļaunos garus.

AUZU DEJA

Daudzie dejas varianti un ļoti atšķirīgās dejas norises liecina par melodijas, līdz mūsu dienām saglabājušos, popularitāti.

MUGURDANCIS

Cēla parādes deja, kuŗā var izrādīt savu stāju un sabiedrisko stāvokli.

PLAUKSTIŅPOLKA

Spēle starp dejotājiem un mūzikantiem, kas dažādi stiepjot un apraujot mūziku var „iegāzt“ pāriniekus.

METIENIŅŠ

Pāru spēle, kuŗā „izšķir“ kuŗš dzimums dzīvē gūs virsroku.

ANDŽIŅŠ

Tec, meitūņa, tu pa priekšu, Lai es tavas kājas redzu.

Čibas, čabas vien tev ir, Čibas, čabas vien tev ir.

Ja tu labi iztecēsi, Būsi mana ligaviņa.

Čibas, čabas vien tev ir, Čibas, čabas vien tev ir.

Puisis meitu novēro, lai pēc sarežģītas izdejošanas varētu spriest par viņas čaklumu ikdienas darbā.

MAZA, MAZA ĀBELĪTE

Alsungas kāzu dziesma. Zigurda Mieziša choreografija šim lieluzvedumam.

Tautas deju lieluzvedumā piedalās deju kopas un atsevišķi dejotāji no Austrālijas, Venecuēlas, ASV, Kanādas, Anglijas, Zviedrijas un Vācijas.

Atbildīgais vadītājs: Andrejs Neimanis

Programmu sastādījuši: Silvija Būmane, Austris Grasis un

Andrejs Neimanis

Mūzikālais vadītājs: Austris Grasis

Mūzikālais pavadījums — ĶELNES PRĀĢERI un dziedātājas.

Diese Aufführung soll den Zuschauern und den Teilnehmern einen Einblick in die Entwicklungsgeschichte des lettischen Volkstanzes gewähren. Dabei zeigt sich, daß der Volkstanz, dessen Inhalt und Ausdruck, den emotionellen Anforderungen jedes Zeitalters entsprechend, sich geändert und immer wieder aktualisiert haben. Verschiedene Stimmungen, das Gesehene und Gehörte, die persönliche Phantasie und kollektive Wünsche haben die Form des Tanzes beeinflußt und dazu beigetragen, daß ältere Symbole mit aktuellem Ausdruck überlagert wurden. Somit könnte man sagen, daß sich in den Volkstänzen die emotionelle Geschichte eines Volkes offenbart. In dieser Aufführung soll die Aufmerksamkeit mehr auf den Ausdruck der Tänze gelenkt werden und weniger auf das szenische Können der einzelnen Tanzgruppen.

REIGEN

Der erste Teil der Aufführung ist den Tanzliedern, Chorreigen und Spielen gewidmet, also der Grundlage für die gesellschaftliche Funktion des Tanzes. Bei manchen dieser Tänze erkennt man in ihrer Form deutlich den rituellen Ursprung.

ETNOGRAPHISCHE VOLKSTÄNZE

Die Tänze des zweiten Teils machen sichtbar, wie das Motiv des Umwerbens den Volkstanz geprägt hat. Zwischenmenschliche Beziehungen werden durch das Handeln von Paaren, Gegenpaaren, Frauen und Männern dargestellt. Auch die Vielzahl der ein- und zueinander gerichteten Berührungen, die Gestik und Mimik drücken verschiedene Gefühle bei der Annäherung aus. Diese Tänze gelten als die eigentlichen „ethnographischen“ Volkstänze.

NEUE TÄNZE

Im dritten Teil kommen einige im Exil entstandene Choreographien zur Aufführung, die speziell für die Bühne geschaffen worden sind. Im Vergleich zum Vorhergehenden wird deutlich, welche große Rolle hier das dekorative Moment und die Einheit des Ausdrucks spielt.

PAARTÄNZE

Den vierten Teil bilden eine Reihe der populärsten Paartänze. Der Wunsch, sich einen geeigneten Partner auszusuchen, sich ihm zu nähern und ihn zu berühren, führt zu hingebungsvollem Springen und Drehen und nährt die Intensität des Ausdrucks.

FINALE

Der letzte Tanz ist dieser Aufführung gewidmet.

Die Begleitmusik wird von den *Kelnes prāģeri* aus Köln gespielt, einem Orchester, das sich die Pflege der lettischen Volkstanzmusik zur Aufgabe gemacht hat und sich der Tradition der ländlichen Tanzkapellen verpflichtet fühlt. Die Improvisation ist ein wesentliches Merkmal dieser Musik. Bis auf die Grundmelodie ist sie nicht fixiert, sondern wird von den Musikern frei gestaltet. Die Instrumentierung entspricht der im vorigen Jahrhundert in Kurland üblichen. Außerdem wird der Dudelsack benutzt, ein bei den Letten früher sehr beliebtes Instrument, das heute auch in Lettland eine gewisse Renaissance erlebt. Im Gegensatz zum schottischen hat der lettische Dudelsack eine zylindrische Spielpfeife und ein einfaches Blatt, sowie eine bis höchstens zwei Baßpfeifen.

An der Aufführung nehmen lettische Volkstanzgruppen und einzelne Tänzer aus Australien, Venezuela, den Vereinigten Staaten von Amerika, Kanada, Schweden, Großbritannien und der Bundesrepublik Deutschland teil.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0319033657